

Göteborgs kommun

§59

Parter: Emil Dolk m.fl. ./ . Göteborgs kommun

Målet gäller: laglighetsprövning enligt kommunallagen

Domstolen har fått in handlingar i målet. Handlingarna följer med detta brev.

Lämna ett yttrande till domstolen

Ni ska lämna in ett skriftligt yttrande där ni bemöter det som står i handlingarna. Domstolen måste ha yttrandet **senast den 29 april 2024**. När tiden har gått ut kan domstolen komma att avgöra målet, även om något svar inte kommit in.

När ni skickar in yttrandet

Uppge ert namn, målnummer 4137-24 och det telefonnummer som ni kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi framöver kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingarna till domstolen digitalt, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. På www.domstol.se/skickadigitalt finns information om hur ni kan lämna in handlingar digitalt.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna vid frågor – ni når oss via e-post forvaltningsrattenigoteborg@dom.se eller per telefon 031-732 70 00.

Jessica Eolsson

Bifogade handlingar: aktbilaga 16-17

Sida 1 (av 1)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

E-post
forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Webbplats
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Till

Förvaltningsrätten i
Göteborg

Förvaltningsrätten i Göteborg	
2024 -04- 15	
Målnr	4137-24
Avd.	4 Aktbil. 16

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avd. 4

INKOM: 2024-04-15
MÅLNR: 4137-24
AKTBIL: 16

Klagande:

Birgitta Arosenius
Lindholmshamnen 4
417 56 GÖTEBORG

Motpart:

Grundskolenämnden i Göteborgs kommun

Överklagat beslut:

Grundskolenämnden i Göteborgs beslut från sammanträde den 2024-03-26, vilket anslogs 204-04-02, § 59 N609-4635/23 samt beslutsunderlaget till denna paragraf; yrkandet om tilläggsbudget från S-V-MP

Saken:

Laglighetsprövning enligt kommunallagen, beslut som står i strid mot kommunallagen och skolförfattningarna

Yrkande:

Att Förvaltningsrätten finner att Grundskolenämndens rubr. beslut inte är förenligt med kommunallagen, skollagen och skolförordningen, upphäver beslutet samt återförvisar det till nämnden för nytt beslut i enlighet med domskälen i domen

Grunderna för talan

Undertecknad vill med denna skrivelse hemställa att Förvaltningsrätten i Göteborg prövar Grundskolenämnden i Göteborgs beslut, eftersom jag anser att beslutet strider mot kommunallagens (2017:725), skollagens (2010:800) och skolförordningens (2011:185) bestämmelser. Beslutet får till följd att elever som valt en fristående skola i stället för en kommunal därmed får mindre resurser tilldelade sig än de elever som går i kommunal skola. Kravet på likställighet och lika villkor i författningarnas bestämmelser sätts därmed ur spel. Genom att nämnden medvetet fattat ett beslut som står i strid mot lagstiftningen trots förvaltningens yttrande och protokollsanteckning, anser jag att beslutet fattats medvetet i strid mot författningarna. Mot bakgrund av att ett verkställande av detta beslut riskerar att leda till allvarliga ekonomiska effekter för friskolorna och därmed också dess elever och medarbetare, vill jag understryka vikten av en snabb hantering av ärendet från Förvaltningsrättens sida.

Av Göteborgs grundskolenämnds beslutsprotokoll från sammanträde den 2024-03-26, vilket anslogs 2024-04-02, framgår beslutet med ärendenummer § 59 N609-4635/23 gällande ramökning och kompletteringsbudget för grundskolenämnden. Av beslutet framgår att ytterligare resurser om ca 100 miljoner kr tillförs nämndens verksamhet och fördelas bland annat till elevpengen för att kompensera de kommunala skolenheternas ökade kostnader för avtalade pensioner. I beslutsunderlaget (som refereras till i protokollbeslutet, se också bilaga) finns skrivningen "Enskilda huvudmän ges möjlighet att senast 30 juni 2024 inkomma med äskande av medel om de kan styrka att de haft motsvarande kostnadsökningar kopplade till sina avtalade förmånsbestämda pensioner".

Aktuella bestämmelser

Likställighetsprincipen i **2 kap. 3 § kommunallagen** anger följande: Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Enligt **10 kap. 37-38 §§ skollagen** ska elevernas hemkommun lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Där anges vidare att bidraget ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

14 kap. 1 § skolförordningen anger att bidraget till de fristående skolorna ska grunda sig på hemkommunens budget för det kommande budgetåret, dvs. kommunens egna kostnader för den egna skolverksamheten. (Det finns endast en möjlighet att ta hänsyn till den fristående skolans faktiska kostnader och det är vid bestämmandet av ersättning för lokalkostnader, 14 kap. 6 § skolförordningen.)

Av **14 kap. 2 § skolförordningen** framgår följande:

2 § Om ytterligare resurser ges till hemkommunens verksamhet under budgetåret, ska motsvarande tillskott ges till de enskilda huvudmännen.”

Nämndens beslut

Grundskolenämnden har, utöver beslutet att tillföra extra resurser under pågående budgetår, också beslutat att de fristående skolorna kan få äska ersättning från resurstillskottet genom att visa sina egna eventuella merkostnader i just denna del. Det innebär att kommunen till viss del respekterar 14 kap 2 § skolförordningen om att resurstillskott ska komma fristående till del i motsvarande grad, men kommunen villkorar alltså tillskottet med att de fristående skolorna ska visa att de har motsvarande merkostnader. Eftersom kommunens bidrag till fristående skolor, inklusive eventuella resurstillskott, ska bygga på kommunens kostnader för den egna verksamheten måste det förfarandet rimligen stå i strid mot de ovan angivna lagrummen. Det anges också i förarbeten till lagstiftningen (prop. 2008/09:171 s. 33) att det inte ska vara möjligt för kommunen att ställa krav på den fristående skolan att ”öronmärka” resurser till viss verksamhet. Det finns därmed inte sakliga skäl att frånga likställighetsprincipen.

Jag vill också påtala att frågan om resurstillskott redan prövats i ett flertal ärenden i domstol och att det får anses finnas en tydlig rättspraxis om hur sådana ska behandlas, exempelvis Högsta förvaltningsdomstolens dom av den 1 oktober 2015 i mål 3876-14.

Förvaltningsdirektören Maria Andersson, som är förvaltningschef vid Göteborgs kommuns grundskoleförvaltning, har fått en anteckning förd till protokollet där hon refererar till gällande lagstiftning och rättspraxis och bedömer att beslutet strider mot lag, samt beskriver de likviditetsproblem som kan uppstå både för de fristående skolorna som riskerar att inte få ta del av resurstillskottet om de inte kan visa merkostnaderna, samt för kommunen som riskerar att få betala ut resurstillskottet efter prövning i domstol. Trots det har nämnden fattat beslut i enlighet med vad som beskrivits ovan. Jag önskar därför att Förvaltningsrätten prövar lagligheten i beslutet tillsammans med det yrkande som lagts fram av S-V-MP.

Göteborg 11 / 4 2024

Birgitta Arosenius

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: 2024-03-26

Tid: 14:00–17:30

Plats: Nämndsammanträdesrummet

Paragrafer: 40-66

Närvarande

Ledamöter

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) ordförande

Sofie Gyllenwaldt (M) §§ 40 - 45

Sara Carlsson Hägglund (V) 1:e vice ordförande

Jessica Blixt (D)

Dario Espiga Corbo (S) §§ 40 - 45

Hillevi Werring (MP)

Axel Darvik (L) 2:e vice ordförande

Veronica Oxklint (SD)

Ante Bränholm (V)

Tjänstgörande ersättare

Nicklas Gretzer (M) §§ 46 - 66

Kochar Wallad Begi (S) §§ 46 - 66

Ersättare

Anita Waltersdotter (V)

Felix Oderth (S)

Carina Söderström (S)

Kristina Norén Lallo (KD)

Övriga närvarande

Maria Andersson, förvaltningsdirektör, Helena Sjöberg, avdelningschef Styrning och ledning, Kristin Perem, avdelningschef HR, Ulrica Johansson, avdelningschef Ekonomi, lokalförsörjning och service, Annika Hellström, avdelningschef Utbildning, Andreas Sjunnesson, verksamhetschef, Martin Palm, Utbildningschef, Alicia Åkesson, dataskyddsombud Intraservice, Elin Olsson, enhetschef Dataskyddsenheten Intraservice, Fredrik Lundgren, stadssekreterare (L), Gustav Boström, sekreterare, Sara Lingefors, sekreterare.

Personalföreträdare

Andrea Meiling (Sveriges Lärare)

Reidun Ro-Stern (Vision)

§ 59 N609-4635/23

Yrkande från S, V och MP om kompletteringsbudget

Beslut

Grundskolenämndens tilldelade ramökning i kompletteringsbudget fördelas enligt följande:

- 90 miljoner kronor avsätts till elevpengen för att kompensera skolenheternas ökade kostnader för avtalade förmånsbestämda pensioner.
- 5 mnkr avsätts till den kommunala kulturskolan för att minska behov av ekonomisk anpassning i den elevnära verksamheten.
- 4 mnkr avsätts till insatser för ökad måluppfyllelse.
- 1 mnkr avsätts för att utöka skärgårdstillägget fram till dess att detta långsiktigt regleras inom ramen för ordinarie budgetberedning.

Ärendet

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har lagt ett yrkande om kompletteringsbudget daterat 2024-03-25.

Handlingar

Yrkande från S, V och MP, daterat 2024-03-26

Ajournering

Axel Darvik (L) yrkar på ajournering. Ajournering genomförs mellan 17:05-17:15.

Yrkanden

Axel Darvik (L) yrkar avslag till yrkandet från S, V och MP med hänvisning till reviderat yttrande från L, M, D och KD.

Jessica Blixt (D) yrkar avslag till yrkandet från S, V och MP med hänvisning till reviderat yttrande från L, M, D och KD.

Nicklas Gretzer (M) yrkar avslag till yrkandet från S, V och MP med hänvisning till reviderat yttrande från L, M, D och KD.

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkar bifall till yrkandet från S, V och MP.

Beslutsgång

Ordföranden ställer yrkandet från S, V och MP mot avslag och finner att nämnden bifallit yrkandet från S, V och MP.

Protokollsanteckningar

Yttrande från L, M, D och KD, daterat 2024-03-26

Reviderat yttrande från L, M, D och KD, daterat 2024-03-26

Förvaltningsdirektör Maria Andersson får anteckna följande till protokollet:

Grundbeloppet för fristående grundskola ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan och fastställas per kalenderår enligt skollag och skolförordning. I det fall ytterligare resurser ges till hemkommunens verksamhet under löpande budgetår, ska motsvarande tillskott tilldelas de fristående skolorna och den enskilda verksamheten. Beslutet strider därför mot bestämmelserna i skollagen om att bidrag till enskilt bedrivna verksamheter ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen verksamhet.

Kommunala och fristående skolor ska ges likvärdiga ekonomiska villkor att bedriva verksamheten vilket innebär att de fristående verksamheterna behöver få del av resurserna samtidigt som de kommunala. Att inte tilldela de fristående skolorna och den enskilda verksamheten motsvarande tillskott som de kommunala är ett beslut som kan överklagas genom kommunalbesvär. Rättspraxis i jämförbara fall visar på en hanteringsordning när ytterligare resurser tillskjuts hemkommunens verksamhet under löpande budgetår. Vidare finns det exempel på rättsfall där kommunen dömts att betala ut anslag för lönekostnader som inte kommit friskoleföreningar till del. Förvaltningen ser en risk i att eventuellt överprövande och dom kan medföra rättsliga kostnader samt försvåra den ekonomiska planeringen för såväl innevarande år som för 2025.

Ett beslut i grundskolenämnden om att extra resurser eventuellt tillförs senare kan medföra likviditetsmässiga nackdelar för fristående verksamheter. Det kan försvåra planering, finansiering och genomförande av en motsvarighet till den kommunala satsningen. Beslutad hanteringsordning medför också en ökad administration och ökade kostnader för både grundskoleförvaltningen och enskilda huvudmän. Förvaltningen behöver skapa en administrativ hantering, ansökningsförfarande och bedömningsgrunder inom ett område där expertisen saknas.

Beslutad hanteringsordning medför svåröverskådliga konsekvenser för framtida bidragsutbetalningar samtidigt som det motverkar förvaltningens arbete för att säkerställa bidrag på lika villkor. Offentligt och privat anställda omfattas av olika pensionsavtal, effekterna ser olika ut över tid och skiljer sig mellan olika avtal. Personalkostnads-pålägget kommer att öka för såväl kommunala som privata huvudmän.

Förvaltningen bedömer att ett beslut om att inte betala ut, eller fördröja motsvarande tillskott till fristående verksamheter, inte är förenligt med skollagen eller bidrag på lika villkor och kan leda till negativa konsekvenser för fristående verksamheter så väl som för grundskoleförvaltningen.

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: 2024-03-26

Reservationer

Axel Darvik (L), Jessica Blixt (D) och Nicklas Gretzer (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till gemensamt yttrande.

Veronica Oxklint (SD) reserverar sig mot beslutet.

Protokollsutdrag skickas till

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Yrkande

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet

2024-03-25

Nytt ärende

Yrkande angående – Kompletteringsbudget

Förslag till beslut

I grundskolenämnden:

1. Grundskolenämndens tilldelade ramökning i kompletteringsbudget fördelas enligt följande:
 - 90 mnkr avsätts till elevpengen för att kompensera skolenheternas ökade kostnader för avtalade förmånsbestämda pensioner.
 - 5 mnkr avsätts till den kommunala kulturskolan för att minska behov av ekonomisk anpassning i den elevnära verksamheten.
 - 4 mnkr avsätts till insatser för ökad måloppfyllelse.
 - 1 mnkr avsätts för att utöka skärgårdstillägget fram till dess att detta långsiktigt regleras inom ramen för ordinarie budgetberedning.

Yrkandet

Stadens rödgröna styre har enats om en kompletteringsbudget som ökar kommunbidragsramen till grundskolenämnden med 100 mnkr. Detta görs mot bakgrund av en unikt hög nivå av inflation, en drastiskt stigande lokalkostnadsutveckling och en passiv regering som inte kompenserat kommunerna för ökade kostnader.

Den kommunala nivån tvingas därför axla det ansvar som regeringen inte tar. Inom grundskolan ser vi framför allt att skolenheterna behöver kompenseras för de höjda kostnader som härrör till de avtalade förmånsbestämda pensionerna och riktar därför 90 mnkr till detta ändamål. Det är inte rimligt att skolpersonalen ska betala med sin arbetsmiljö och eleverna med sin undervisning för att vi befinner oss i en nationell ekonomisk kris. Enskilda huvudmän ges möjlighet att senast 30 juni 2024 inkomma med äskande av medel om de kan styrka att de haft motsvarande kostnadsökningar kopplade till sina avtalade förmånsbestämda pensioner.

Regeringen har halverat anslagen till kulturskolan och hänvisar till att den är en kommunal angelägenhet. Samtidigt som man skär ned statsbidragen till kommunerna. I Göteborg har det inneburit att anpassningar har behövt göras motsvarande 12 årsarbetare. Vi avsätter 5 mnkr till kulturskolan för att minska behovet av besparingar på kulturskolan.

Göteborgs grundskolor har behov av ett tydligt resultatfokus och vetenskaplig förankring. Allt för länge har flera skolor haft för låg måloppfyllelse och ett tydligt fokus på kunskap har drunknat i målträngsel och ideologiska politiska utsvävningar. Det rödgröna styret är

måna om att inte gör mer av samma och avsätter 4 mnkr för insatser i syfte att öka elevernas kunskapsresultat.

Det är kostsamt att bedriva undervisning i skärgården men skolan är viktig för att Göteborg även fortsatt ska kunna ha levande ö-samhällen. Skärgårdstillägget utökas med 1 mnkr. När grundskoleförvaltningen återkommer med kostnadsberäkning hänskjuts de besluten till ordinarie budgetberedning.

Inges till:
Förvaltningsrätten i Göteborg
Box 53197, 400 15 Göteborg
forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Överklagande

2024-04-15	FÖRVALTNINGSRÄTTEN 400 15 GÖTEBORG Avd. 4
INKOM: 2024-04-15	
MÅLNR: 4137-24	
AKTBIL: 17	

Klagande: Patrick Gladh, pers.nr 19720330-5672
Litteraturgatan 210, 422 47 Göteborg
e-post: patrick.gladh@utbildia.se

Motpart: Grundskolenämnden i Göteborgs Stad,
404 82 Göteborg

Överklagat beslut: Grundskolenämndens beslut den 26 mars
2024 om fördelning av nämndens tilldelade
ramökning i kompletteringsbudget 2024 (dnr
N609-4635/23)

Saken: Laglighetsprövning enligt Kommunallagen
(2017:725)

Med stöd av 13 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) får undertecknad
härmed överklaga grundskolenämnden (härefter Nämnden) i Göteborgs
Stads beslut om fördelning av Nämndens tilldelade ramökning i
kompletteringsbudget 2024 (dnr N609-4635/23).

Yrkande

Jag yrkar att förvaltningsrätten förklarar det överklagade beslutet som
fattat i strid med lag och förordning och som följd därav upphäver
beslutet.

Grunder

Nämnden har beslutat att under pågående budgetår 2024 skjuta till extra resurser till den egna grundskolan. 90 mnkr av den totala ramökningen på 100 mnkr avser avtalade tjänstepensioner. Av 10 kap. 38 § skollagen (2010:800) följer att en sådan kostnad är bidragsgrundande och därför ska ingå i beräkningsunderlaget för fastställande av bidragsnivån till enskilda huvudmän enligt 10 kap. 37 § skollagen.

Genom detta beslut att tillskjuta extra resurser till den egna grundskolan blir 14 kap. 2 § första stycket skolförordningen (2011:18) tillämplig. Av lagrummet följer att ett motsvarande resurstillskott ska ges till de enskilda huvudmännen.

Nämnden har, i och med det överklagade beslutet om resurstillskott, förvisso beslutat om att fördela motsvarande extra resurs också till enskilda huvudmän, men endast under förutsättning att den enskilda huvudmannen kan styrka att den haft motsvarande merkostnader. Ett ansökningsförfarande kommer föregå utbetalning till de enskilda huvudmän som kvalificerar för bidraget.

Av förarbetsuttalanden och praxis följer att bidrag till enskilda huvudmän inte får förenas med villkor om att dessa ska användas på ett visst sätt eller till ett visst ändamål. Bidrag till enskilda huvudmän får heller inte utbetalas vid en senare tidpunkt än när kommunen tillför extra resurser till den egna verksamheten.

Det överklagade beslut strider således mot lag och annan författning och ska därmed upphävas enligt kommunallagen (2017:725) 13 kap. 8 § fjärde punkten.

Utveckling av grunderna

Skollagens likabehandlingsprincip

Av 10 kap. 37–38 §§ skollagen (2010:800) följer att det bidragsbelopp som Nämnden lämnar i form av ett grundbelopp till enskilda huvudmän för grundskola som i sin verksamhet tar emot elever hemmahörande i kommunen, ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Regelverket om bidragsgivning i skollagen bygger på principen om lika ekonomiska villkor. I princip ska den ersättning som Nämnden lämnar till enskilda huvudmän varken över- eller understiga den ersättning som lämnas till den egna grundskolan. Det är utifrån den principen som regleringen om resurstillskott under pågående budgetår i 14 kap. 2 § första stycket skolförordningen ska förstås.

Av detta lagrum framgår att om Nämnden skjuter till resurser till den egna grundskolan ska den lämna motsvarande resurstillskott till enskild huvudman som i sin verksamhet tar emot elever hemmahörande i kommunen.

Nämndens beslut

Med det överklagade beslutet har Nämnden beslutat om fördelning av ökad ramtilldelning på 100 mnkr till följd av kompletteringsbudget. 90 mnkr ska lämnas i form av så kallad "elevpeng" till skolenheterna för ökade pensionskostnader till följd av ett nytt pensionsavtal (AKAP-KR). Dessa kostnader är bidragsgrundande i skollagens mening och motsvarande ersättning ska följaktligen lämnas till enskilda huvudmän.

Av beslutsunderlaget (se bilaga) framgår att motsvarande resurstillskott förvisso kommer lämnas till enskilda huvudmän, men endast efter äskande och under förutsättning att den enskilda huvudmannen kan visa att den uppbär motsvarande merkostnader för avtalade tjänstepensioner. Sista dag för den enskilda huvudmannen att inkomma med ansökan är den 30 juni 2024.

Praxis om villkorade bidrag

Nämndens beslut om resurstillskott till enskilda huvudmän har således förenats med villkor om att den extra resursen ska användas på ett visst sätt eller till ett visst ändamål.

Sådana villkor står i strid med lagstiftarens intention (prop. 2008/09:171, s. 33) om att bidragssystemet inte ska vara detaljstyrande:

"Avsikten är inte heller att kommunen ska besluta hur mycket varje enskild skola ska avsätta för var och en av de olika beståndsdelarna. Den bidragsgivande kommunens bidragssystem ska vidare inte vara bli detaljstyrande för hur den fristående skolan disponerar sina resurser. Detta skulle strida mot grunderna för mål- och resultatstyrningen av skolan och innebära en återgång till en förlegad regelstyrning. Det måste finnas frihet för den enskilda skolan/verksamheten att utifrån lokala behov och omständigheter göra sina egna prioriteringar av hur stora resurser man vill avsätta för ett visst ändamål. Om en enskild huvudman vill lägga större resurser på undervisning och pedagogisk verksamhet men mindre på utrustning och läromedel än vad fördelningen vid beräkningen av bidraget visade, ska huvudmannen vara fri att göra detta."

Detta förarbetsuttalande har fått brett genomslag i praxis där villkorade bidrag flera gånger har underkänts, jmf exv. Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 2489-11 och 2181-11.

Praxis om utbetalning av resurstillskott

Förfarandet med äskande innebär dessutom att utbetalning till enskilda huvudmän, i den mån bidrag beviljas, kommer att ske med fördröjning. Detta står tydligt i strid med etablerad praxis. HFD (2015 ref 53) skriver:

"Principen om likvärdiga ekonomiska villkor talar för att de kommunala och de fristående verksamheterna ska få del av resurserna samtidigt. Utbetalas bidraget till de fristående verksamheterna vid en senare tidpunkt än när kommunen tillför extra resurser till den egna verksamheten, innebär det en likviditetsmässig nackdel för de enskilda huvudmännen som kan försvåra planering, finansiering och genomförande av en motsvarighet till den kommunala satsningen."

Det finns således inget utrymme att senarelägga tidpunkt för utbetalning på det sätt som följer av Nämndens beslut.

Beslutet strider mot lag och förordning

Nämndens beslut om resurstillskott, i den del som avser enskilda huvudmäns tilldelning, har villkorats i strid med lag och förordning samt lagstiftarens intentioner och etablerad praxis. Beslutet ska därför upphävas.

Patrick Gladh

Bilagor:

1. Överklagat beslut med beslutsunderlag